

# Katedra Historii Państwa i Prawa Polskiego

## Wydział Prawa i Administracji

### Uniwersytet Gdański

Zakład Historii Doktryn Polityczno-Prawnych funkcjonuje w ramach Katedry Historii Państwa i Prawa Polskiego, dlatego dorobek tych jednostek naukowych należy rozpatrywać łącznie. Pracownikami Katedry są: prof. zw. dr hab. Dariusz Szpoper, dr Przemysław Dąbrowski, mgr Mikołaj Tarkowski, mgr Jacek Wałdoch oraz mgr Marcin Michalak.

Prof. zw. dr hab. Dariusz Szpoper obronił w dniu 19 stycznia 1999 roku na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Mikołaja Kopernika pracę doktorską zatytułowaną *Konserwatyści polscy byłego Wielkiego Księstwa Litewskiego. Myśl polityczna i działalność w latach 1904–1939*, którą przygotował pod kierunkiem naukowym prof. zw. dr hab. Ryszarda Łaszewskiego. Recenzentami w przewodzie doktorskim byli: prof. zw. dr hab. Włodzimierz Mich (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie), prof. zw. dr hab. Janusz Justyński (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu) oraz prof. zw. dr hab. Andrzej Sylwestrzak (Uniwersytet Gdański). Stopień doktora habilitowanego Dariusz Szpoper uzyskał na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu w dniu 25 listopada 2003 roku na podstawie rozprawy *Konserwatyzm polski w guberniach zachodnich Imperium Rosyjskiego przed 1863 rokiem*. Recenzentami w przewodzie habilitacyjnym byli: prof. zw. dr hab. Artur Korobowicz (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie), prof. zw. dr hab. Marek Maciejewski (Uniwersytet Wrocławski), prof. zw. dr hab. Janusz Justyński (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu). Tytuł profesora nauk prawnych otrzymał w dniu 26 lutego 2010 roku. Wniosek o tytuł recenzowali: prof. dr hab. Krystyna Chojnicka (Uniwersytet Jagielloński), prof. zw. dr hab. Henryk Olszewski (Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu), prof. Janusz Justyński oraz prof. Marek Maciejewski. W kadencji 2008–2012 prof. Dariusz Szpoper pełnił funkcję prodziekana ds. studenckich na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego. Aktualnie prof. zw. dr hab. Dariusz Szpoper kieruje Katedrą Historii Państwa i Prawa Polskiego na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego. Zatrudniony jest także w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Elblągu.

Profesor Dariusz Szpoper prowadzi badania z zakresu historii polskiej myśli politycznej w latach 1831–1862 oraz historii polskiej myśli konserwatywnej na terenie guberni zachodnich Cesarstwa Rosyjskiego i Królestwa Polskiego w XIX wieku. Profesor

jest również członkiem Rady Programowej kwartalnika „Pro Fide, Rege et Lege”, Rady Naukowej Instytutu Slawistyki im. Czesława Miłosza przy Uniwersytecie Witolda Wielkiego w Kownie, a także Rady Naukowej Instytutu Wielkiego Księstwa Litewskiego przy Uniwersytecie Witolda Wielkiego w Kownie. Dorobek naukowy prof. Dariusza Szpopera stanowił podstawę do przyznania mu w 2008 roku przez Zgromadzenie Parlamentarne Sejmów Rzeczypospolitej Polskiej i Republiki Litewskiej prestiżowej Nagrody Obojga Narodów. W 2009 roku Prezydent Republiki Litewskiej Valdas Adamkus odznaczył prof. Dariusza Szpopera również w uznaniu dla jego dorobku naukowego Krzyżem Rycerskim Orderu „Za zasługi dla Litwy”. Profesor Szpoper otrzymał także w roku 2011 Medal Komisji Edukacji Narodowej, a w 2012 roku honorowy medal Stanisława i Gabriela Narutowicza, przyznany za pracę na rzecz relacji polsko-litewskich.

Profesor wypromował dwóch doktorów: dr Przemysława Dąbrowskiego i dr Michała Gałędka, a obecnie pod jego kierunkiem pracuje kilku doktorantów.

Prof. zw. dr hab. Andrzej Sylwestrzak w 1967 roku uzyskał stopień doktora nauk prawnych, w 1973 roku stopień doktora habilitowanego, następnie w 1989 roku tytuł profesora nadzwyczajnego, a w 1994 roku tytuł profesora zwyczajnego.

W latach 1975–1978 objął funkcję prodziekana ds. studiów stacjonarnych, a do roku 1984 dziekana Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego. Był także kierownikiem Katedry Historii Państwa i Prawa Polskiego w latach 1991–2007, a w latach 1997–2009 kierownikiem Katedry Prawa Konstytucyjnego na Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim. Od 2009 roku pełnił funkcję kierownika Katedry Teorii i Filozofii Prawa i Państwa. Jest autorem dwunastu monografii, ponad stu pięćdziesięciu artykułów i studiów, tyleż samo recenzji i polemik. Promotor dwunastu doktoratów, recenzent w kilku przewodach o nadanie tytułu profesorskiego, tytułu doktora *honoris causa*, recenzent w piętnastu przewodach habilitacyjnych i dwudziestu jeden przewodach doktorskich. Był także członkiem komisji przy Prezesie NIK oraz członkiem Kolegium NIK, a za swoją działalność naukową i dydaktyczną został wyróżniony Nagrodą Naukową Rektora UG I stopnia, a później Nagrodą Naukową Rektora UWM II stopnia.

W swoich badaniach naukowych zajmował się między innymi następującymi zagadnieniami: kontrolą w administracji publicznej, instytucją Najwyższej Izby Kontroli, podziałem władzy na tle Konstytucji z 1997 roku oraz historią doktryn polityczno-prawnych, co zaowocowało powstaniem podręcznika dla studentów.

Ukończywszy 65 lat, prof. Andrzej Sylwestrzak dnia 1 października 2007 r. przeszedł na emeryturę, jednak w dalszym ciągu kieruje przygotowaniem sześciu doktoratów.

Pani prof. UG, dr hab. Anna Machnikowska w 2000 roku uzyskała stopień doktora nauk prawnych, broniąc pracę pod tytułem *Wymiar sprawiedliwości w Polsce w latach*

1944–1950, którą recenzowali prof. zw. dr hab. Adam Lityński (Uniwersytet Śląski) oraz prof. zw. dr hab. Tadeusz Maciejewski (Uniwersytet Gdański). W 2011 roku prof. Anna Machnikowska uzyskała stopień doktora habilitowanego na podstawie rozprawy pod tytułem *Prawo własności w Polsce w latach 1944–1981. Studium historycznoprawne*, a recenzentami w przewodzie habilitacyjnym byli prof. zw. dr hab. Marian Kallas (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu), prof. zw. dr hab. Adam Lityński (Uniwersytet Śląski), prof. zw. dr hab. Andrzej Sylwestrzak (Uniwersytet Gdański) oraz prof. zw. dr hab. Bronisław Ziemianin (Uniwersytet Szczeciński).

Profesor Anna Machnikowska jest autorem trzydziestu sześciu publikacji naukowych oraz dwunastu referatów, w tym pięciu wygłoszonych na konferencjach międzynarodowych. Przygotowała dwie recenzje w przewodach doktorskich oraz jedną w postępowaniu habilitacyjnym. Do tej pory jej głównymi kierunkami badawczymi były ustrojowe, doktrynalne i etyczne aspekty funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości w Polsce w XX wieku, prawne i doktrynalne aspekty prawa własności oraz bezpieczeństwo prawne. Nową płaszczyzną badań naukowych będzie problematyka niezależności sądów i niezawisłości sędziów.

W roku 2012 została wybrana na prorektora ds. kształcenia Uniwersytetu Gdańskiego (objęcie obowiązków od 1.09.2012 r.) a wcześniej zajmowała następujące stanowiska: członek Senatu Uniwersytetu Gdańskiego; członek Odwoławczej Komisji Oceniającej, prodziekan ds. studiów stacjonarnych WPiA UG, przedstawiciel WPiA w Konkursie Akademickim Fundacji „Dzieło Nowego Tysiąclecia”; członek rady programowej „Gazety Uniwersyteckiej”; opiekun kół naukowych „Etyka Prawnicza” oraz „Forum Badań Prawnych”.

W latach 1999–2007 była członkiem Rady Okręgowej Izby Radców Prawnych w Gdańsku, a od 2012 roku członkiem zarządu Polskiego Towarzystwa Myśli Politycznej.

Z dniem 1 października 2012 roku dr hab. Anna Machnikowska odeszła z Katedry, ze względu na objęcie kierownictwa Katedry Postępowania Cywilnego na Wydziale Prawa i Administracji UG.

Doktor Przemysław Dąbrowski obronił w dniu 17 grudnia 2007 roku na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego pracę doktorską zatytułowaną *Myśl polityczna i działalność Narodowej Demokracji na ziemiach byłego Wielkiego Księstwa Litewskiego w latach 1897–1918*. Promotorem pracy doktorskiej był prof. zw. dr hab. Dariusz Szpoper. Recenzentami w przewodzie doktorskim byli: prof. dr hab. Egidijus Aleksandravičius (Uniwersytet Witolda Wielkiego w Kownie) oraz prof. zw. dr hab. Marek Maciejewski (Uniwersytet Wrocławski). Dr Przemysław Dąbrowski zatrudniony jest w Katedrze Historii Państwa i Prawa Polskiego Wydziału Prawa i Administracji

Uniwersytetu Gdańskiego na stanowisku adiunkta. Zasiada także w Radzie Naukowej Instytutu Wielkiego Księstwa Litewskiego działającego przy Uniwersytecie Witolda Wielkiego w Kownie. Jest autorem dwóch recenzji i 45 publikacji, za których ilość oraz monografię pt. *Narodowa Demokracja byłego Wielkiego Księstwa Litewskiego. Studium z zakresu myśli politycznej i działalności obozu narodowego na ziemiach litewsko-białoruskich w latach 1897–1918* został wyróżniony Nagrodą Naukową Rektora UG II stopnia.

Doktor Dąbrowski zajmuje się badaniem historii polskiej myśli politycznej na obszarze byłego Wielkiego Księstwa Litewskiego w XIX i XX wieku, dlatego jego kolejna publikacja, a zarazem książka habilitacyjna, obejmuje swoją treścią całość środowiska politycznego działającego na terenie byłego Wielkiego Księstwa w okresie dwudziestolecia międzywojennego.

Mgr Mikołaj Tarkowski zatrudniony jest od października 2009 roku na stanowisku asystenta w Katedrze Historii Państwa i Prawa Polskiego Uniwersytetu Gdańskiego. Przygotowuje obecnie pracę doktorską poświęconą historii adwokatury wileńskiej w latach 1918–1939. Do tej pory uczestniczył w pięciu konferencjach, na których wygłosił następujące referaty: *Inteligencja prawnicza byłego Wielkiego Księstwa Litewskiego. Aspekt działalności adwokatów wileńskich* na konferencji VI Colloquium Prawno-Historyczne – Egalitaryzm i elitaryzm. Tradycja i przyszłość Europy, *Nauczanie prawa na Uniwersytecie Stefana Batorego w Wilnie* na konferencji V Colloquium Prawno-Historyczne – Nauka i nauczanie prawa w Europie. Od starożytności do współczesności oraz *Początki Wydziału Prawa i Nauk Społecznych Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie. Aspekt organizacyjno-personalny* na konferencji XXII Zjazd Historyków Państwa i Prawa. Ponadto uczestniczył w konferencji pt. *Próba ustrojowej rekonstrukcji Królestwa Polskiego w latach 1861–1862. W 150. rocznicę reform Aleksandra Wielopolskiego* w Kętrzynie, w VII Ogólnopolskim Zjeździe Katedr Doktryn Politycznych i Prawnych oraz w konferencji pt. *Prawo a polityka. Polityczne uwarunkowania prawa, czy prawne uwarunkowania polityki?*, zorganizowanej w ramach XXIV Ogólnopolskiego Zjazdu Historyków Prawa.

Mgr Jacek Wałdoch w roku 2011 uzyskał tytuł magistra i rozpoczął pracę w Katedrze Historii Państwa i Prawa Polskiego na Wydziale Prawa i Administracji UG. Jest autorem dwóch artykułów oraz dwóch sprawozdań pokonferencyjnych, które są w trakcie procesu redakcyjnego. W 2012 roku wziął udział w konferencji pt. *Prawo a polityka. Polityczne uwarunkowania prawa, czy prawne uwarunkowania polityki?*, zorganizowanej w ramach XXIV Ogólnopolskiego Zjazdu Historyków Prawa, *Próba ustrojowej rekonstrukcji Królestwa Polskiego w latach 1861–1862. W 150. rocznicę reform Aleksandra Wielopolskiego* w Kętrzynie oraz konferencji międzynarodowej w Mińsku, gdzie

wygłosił referat pt: *Tadeusz Wróblewski - advocate of post- Grand Duchy of Lithuania krajowość idea in the late 19th and early 20th centurie.*

Mgr Wałdoch zajmuje się obecnie przygotowaniem pracy doktorskiej, w której przedstawi strukturę organizacyjną oraz zakres działalności wileńskiego samorządu miejskiego w latach 1919–1939.

Ponadto za działalność społeczną mgr Jacek Wałdoch został wyróżniony Medalem „Pro Memoria”, przyznany przez Kierownika Urzędu ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych.

Mgr Marcin Michalak w październiku 2012 roku został zatrudniony na stanowisko asystenta w Katedrze Historii Państwa i Prawa Polskiego. Pracę magisterską pod tytułem *Polski kodeks karny z 1932 roku – geneza i ogólna charakterystyka* napisał pod kierunkiem prof. zw. dr hab. Dariusza Szpopera. W dniach 4–6 września 2012 r. uczestniczył w konferencji naukowej *Historical Memory and Dialogue of Cultures* na Uniwersytecie Państwowym w Kazaniu w Federacji Rosyjskiej, gdzie wygłosił referat pod tytułem *Free City of Gdańsk 1920–1939 – intersection of cultures and nationalities*. W dniach 28 IV– 4 V 2011 roku uczestniczył w cyklu konferencji naukowych w Gruzji: na Uniwersytecie Ivane Javakhishvili w Tbilisi oraz na Uniwersytecie w Khulo, gdzie przedstawił referat pod tytułem *The political factors of the Orthodox Church authocephaly development in Poland between 1918–1925*.

